



שימוש בשירותי בריאות, עמדות ותפיסות של קבוצות שונות באוכלוסייה בנוגע למערכת הבריאות

ניתוח משני של נתוני סקר דעת הציבור על רמת
השירות ותפקוד מערכת הבריאות 2018

שרביט פיאלקו, שולי ברמלי-גרינברג



רקע



חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994

פרק ב' - עקרונות יסוד

הזכות לשירותי
בריאות
[תיקון התש"ע
(מס' 7)]

3. (א) כל תושב זכאי לשירותי בריאות לפי חוק זה, אלא אם כן הוא זכאי להם מכוח חיקוק אחר.

(ב) המדינה אחראית למימון של שירותי הבריאות מהמקורות המנויים בסעיף 13.

(ג) קופת חולים אחראית כלפי מי שרשום בה למתן מלוא שירותי הבריאות שלהם הוא זכאי לפי חוק זה ואולם לגבי מי שרשום בתאגיד ייעודי - יהיה התאגיד הייעודי אחראי כלפיו למתן שירותי רפואת השיניים הכלליים המנויים בתוספת השנייה.

(ד) שירותי הבריאות הכלולים בסל שירותי הבריאות יינתנו בישראל, לפי שיקול דעת רפואי, באיכות סבירה, בתוך זמן סביר ובמרחק סביר ממקום מגורי המבוטח, והכל במסגרת מקורות המימון העומדים לרשות קופות החולים לפי סעיף 13.

(ה) שירותי הבריאות יינתנו תוך שמירה על כבוד האדם, הגנה על הפרטיות ושמירה על הסודיות הרפואית.



עקרונות החוק ויישום במערכת הבריאות



יישום

- ביטוח אוניברסלי
- סל בריאות אחיד
- קופות החולים חייבות לקבל כל פונה
- מס בריאות קשור להכנסה
- הנחות בסך ההשתתפות העצמית לאוכלוסיות מיוחדות



עקרונות

- צדק
- שוויון
- עזרה הדדית

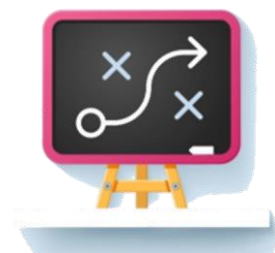


מחקר דעת הציבור על רמת השירות ותפקוד מערכת הבריאות

מאז החלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בשנת 1995 עוקב מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל אחר תפקוד מערכת הבריאות באמצעות מחקר המבוסס על סקרים דו-שנתיים העוסקים בדעת הציבור על רמת השירות ותפקוד מערכת הבריאות.

המחקר בוחן את נקודת המבט של המבוטחים ומבקש לתת ביטוי לעמדותיהם בתהליך קביעת המדיניות. את המחקר מלווה ועדת היגוי ובה נציגים ממשד הבריאות, ממשד האוצר, מקופות החולים, מן המוסד לביטוח לאומי ומארגוני צרכנים.

[^] להרחבה ראו הדוח המלא: [דעת הציבור על רמת השירות ותפקוד מערכת הבריאות 2018](#).



מעורר המחקר



מטרות

ללמוד על ההבדלים בין יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים ובין שתי קבוצות באוכלוסייה – עולים (לאחר 1990) וערבים, בהיבטים שונים הנוגעים למערכת הבריאות:

- דפוסי שימוש בשירותי בריאות
- ויתור על שירותי בריאות
- בעלות על ביטוחים וולונטריים ופנייה לקבלת שירותים מחוץ למערכת הציבורית
- שביעות רצון מקופות החולים וממערכת הבריאות
- אמון במערכת הבריאות

שיטה

ניתוח משני של נתוני סקר דעת הציבור על רמת השירות ותפקוד מערכת הבריאות 2018.

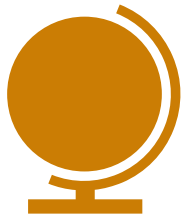


אוכלוסיית המחקר והמדגם^א

- אוכלוסיית המחקר: כל תושבי מדינת ישראל בגילי 22 ויותר הזכאים לשירותים מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי.
- המדגם: מדגם מייצג של האוכלוסייה הבוגרת בישראל (בני 22 ויותר). לצורך בניית המדגם נכללו בעלי טלפונים ניידים, בעלי טלפונים ניידים וניידים ובעלי טלפונים ניידים בלבד. רואיינו 3,508 איש בשלוש שפות (עברית, ערבית ורוסית). שיעור ההיענות עמד על 62%. מאפייני המדגם דומים למאפייני האוכלוסייה לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס), משרד הבריאות והמוסד לביטוח לאומי. נעשה שקלול לפי מין, גיל, קבוצת אוכלוסייה (יהודים ואחרים, ערבים) ומחוז מגורים כדי להגיע לייצוג מדויק של קבוצות האוכלוסייה השונות.

^א להרחבה על אוכלוסיית המחקר, שיטת הדגימה ושקלול נתוני הסקר ראו [דעת הציבור על רמת השירות ותפקוד מערכת הבריאות ב-2018 והשוואה לשנים קודמות - נספח מתודולוגי.](#)

קבוצות באוכלוסייה: הגדרות



עולים (לאחר 1990)

מי שעלו לישראל משנת 1990
ואילך, מכל המדינות



יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים

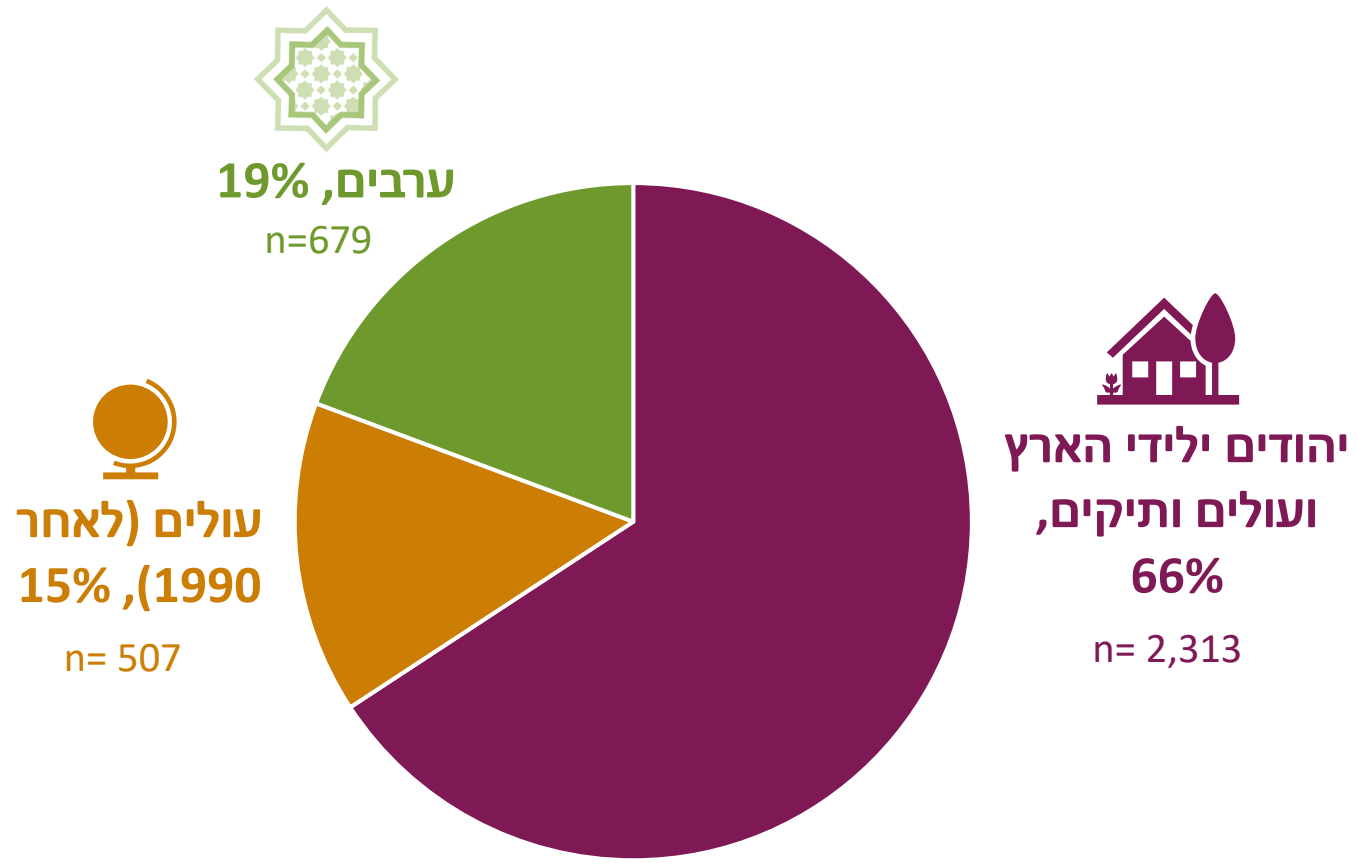
יהודים שנולדו בישראל
ומי שעלו אליה לפני שנת 1990



ערבים



המדגם, לפי קבוצות באוכלוסייה (N=3,499)^



^ במחקר זה הוסרו 9 נדגמים מקרב 3,508 הנדגמים במדגם המקורי, מאחר שלא השיבו לשאלה אם נולדו בישראל.

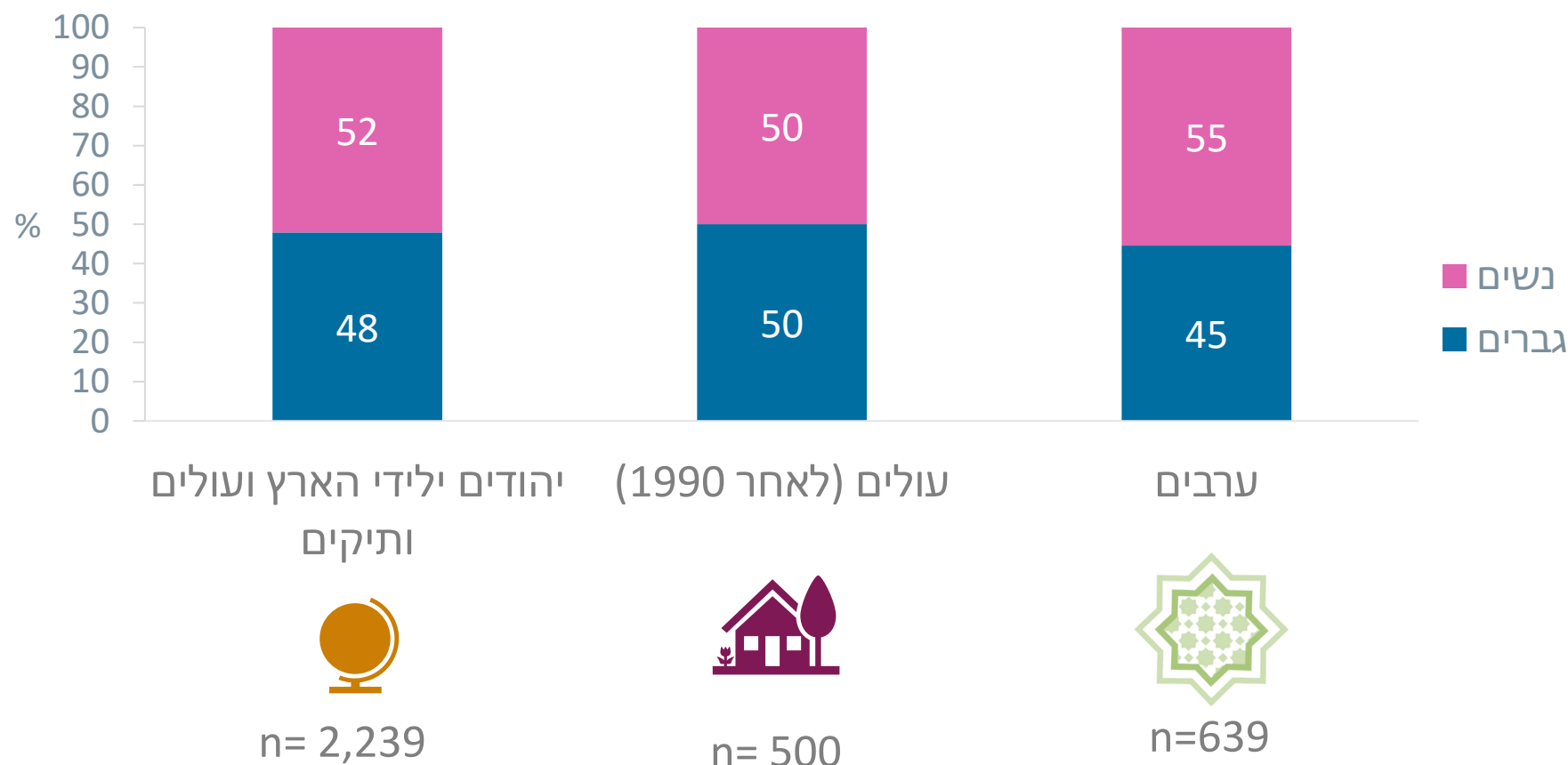


ממצאים

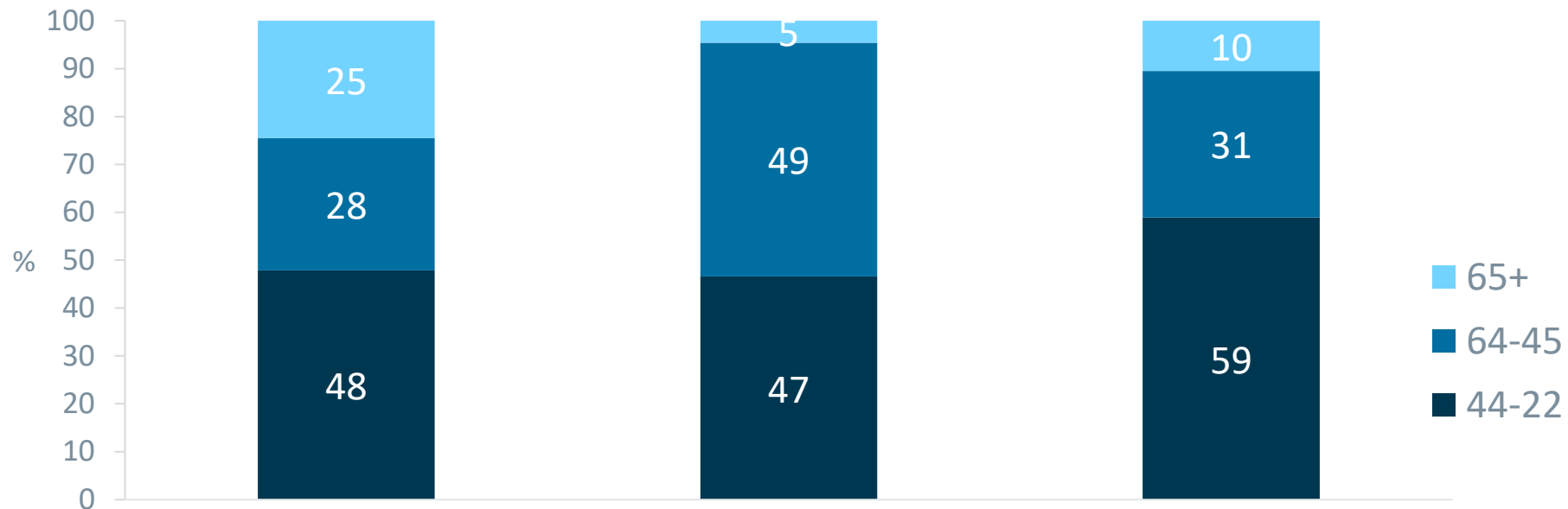


מאפייני רקע

אוכלוסיית המחקר, לפי מגדר (באחוזים)



אוכלוסיית המחקר, לפי גיל** (באחוזים)



יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



n= 2,217

עולים (לאחר 1990)



n= 500

ערבים

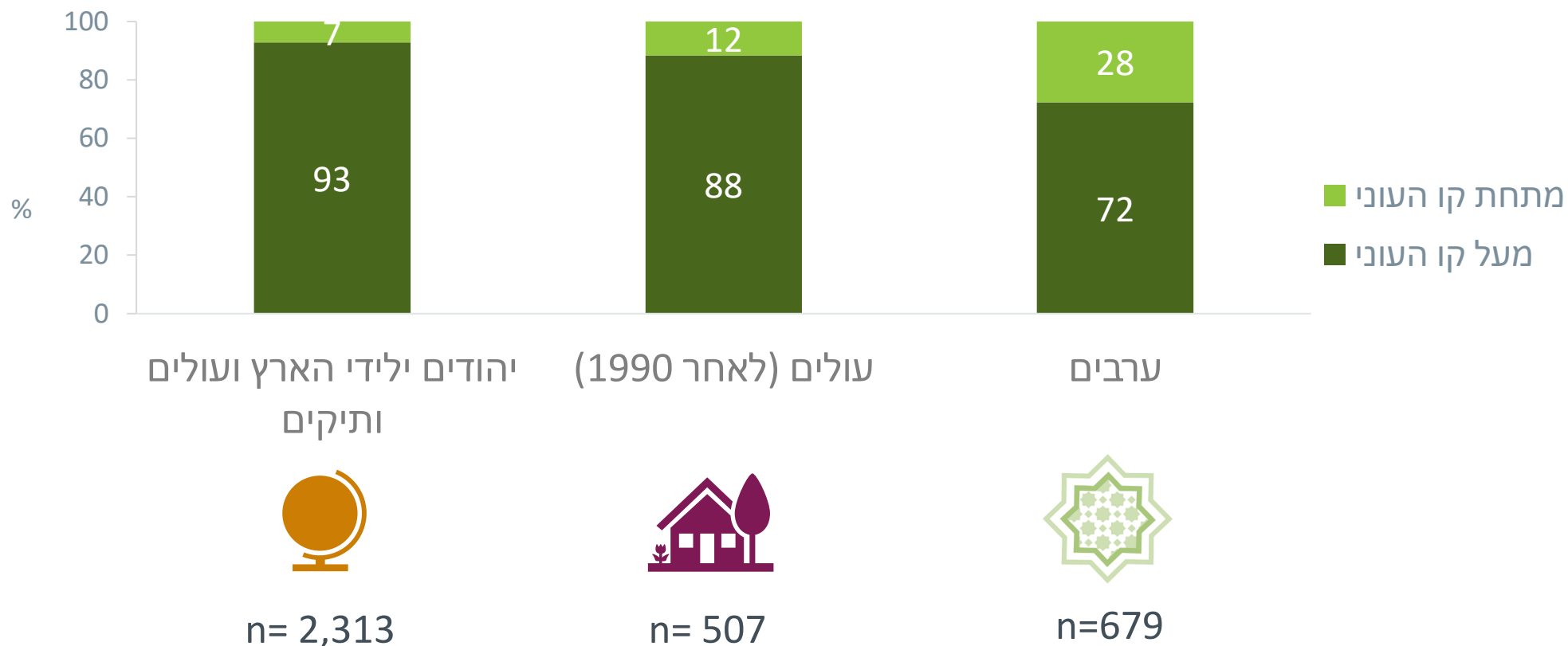


n=640

P<0.01**



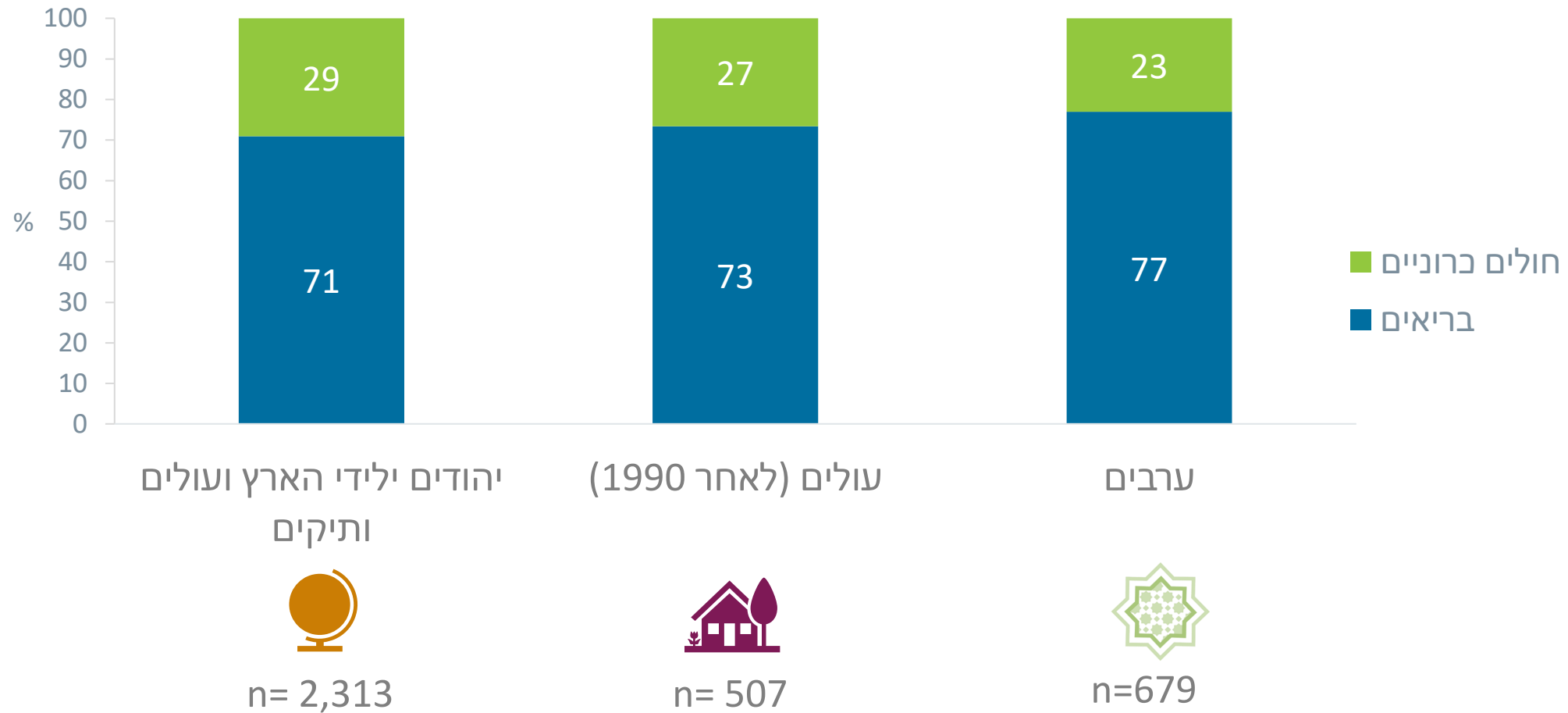
אוכלוסיית המחקר, לפי היות משק הבית מתחת או מעל קו העוני** (באחוזים)^



P<0.01**

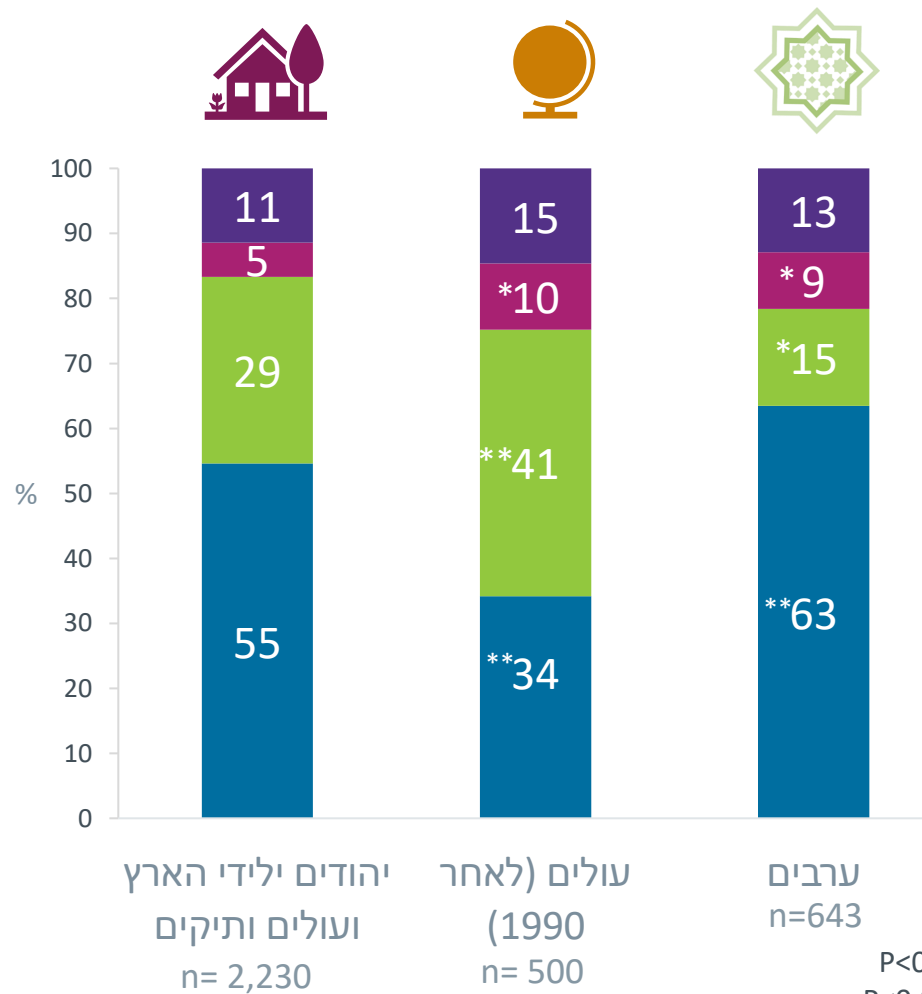
^ עניים – משפחה שהכנסתה הפנויה נמוכה ממחצית השכר החציוני (מתוקנן לנפש סטנדרטית) (הגדרה של המוסד לביטוח לאומי).

אוכלוסיית המחקר, לפי מצב הבריאות* (באחוזים)



P<0.05*

אוכלוסיית המחקר, לפי שיוך לקופת חולים (באחוזים)



בקרוב עולים (לאחר 1990), שיעור המבוטחים ב'שירותי בריאות כללית' נמוך ושיעור המבוטחים ב'מכבי שירותי בריאות' וב'לאומית שירותי בריאות' גבוה מבקרבי יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים; בקרב ערבים, שיעור המבוטחים ב'שירותי בריאות כללית' וב'לאומית שירותי בריאות' גבוה ושיעור המבוטחים ב'מכבי שירותי בריאות' נמוך מבקרבי יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים

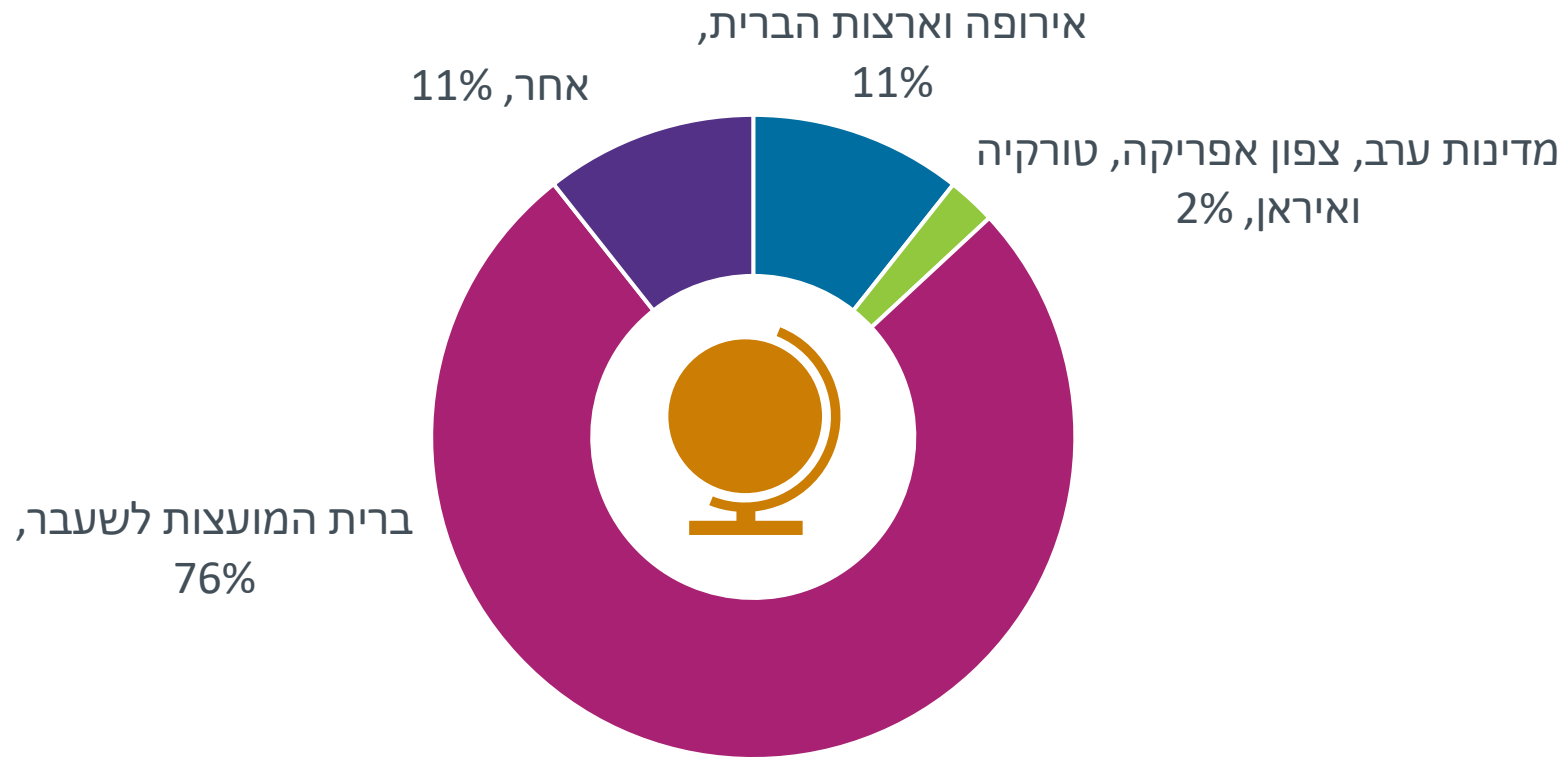
- קופת חולים מאוחדת
- לאומית שירותי בריאות
- מכבי שירותי בריאות
- שירותי בריאות כללית

* ההבדלים מובהקים (לעומת יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים), P<0.05
 ** ההבדלים מובהקים (לעומת יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים), P<0.01



עולים (לאחר 1990), לפי ארץ מוצא (n=507)

76% מן העולים (לאחר 1990) הגיעו ממדינות ברית המועצות לשעבר





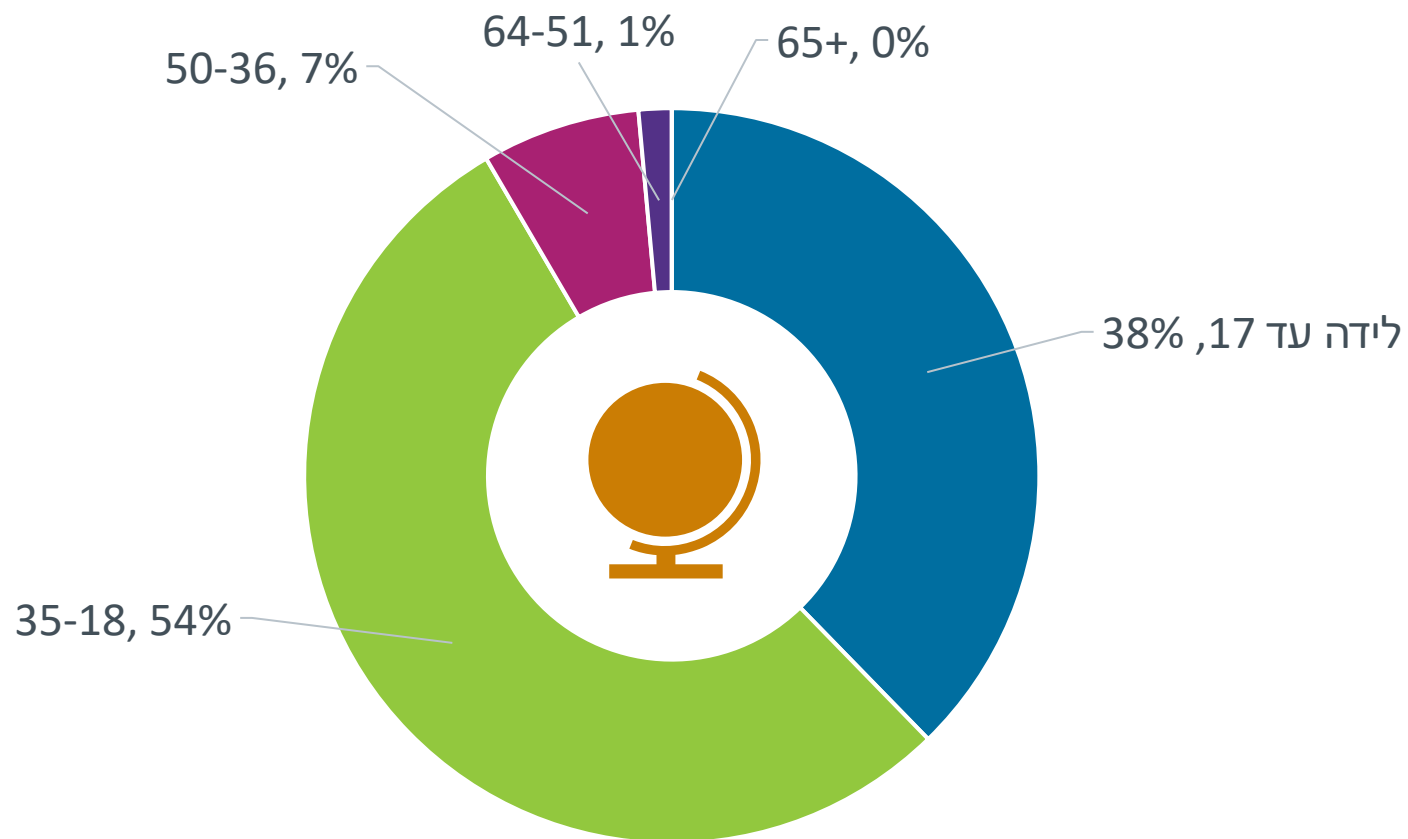
עולים (לאחר 1990): ייצוגיות המדגם, לפי ארץ מוצא (באחוזים)

שיעור העולים (לאחר 1990) מברית המועצות לשעבר במדגם דומה לשיעורם באוכלוסייה

ארץ המוצא	אוכלוסייה [^]	מדגם
ברית המועצות לשעבר	75	76
אחר	25	24
N	1,406,641	507

[^] נתוני האוכלוסייה לקוחים ממאגרי המידע הממשלתיים: עולים משנת 1989 ועד שנת 2015 – לפי ארצות מוצא עיקריות <https://data.gov.il/dataset/olim-1989-2015-main>

עולים (לאחר 1990), לפי גיל בעת העלייה (n=507)





עולים (לאחר 1990): ייצוגיות המדגם, לפי גיל בעת העלייה (באחוזים)

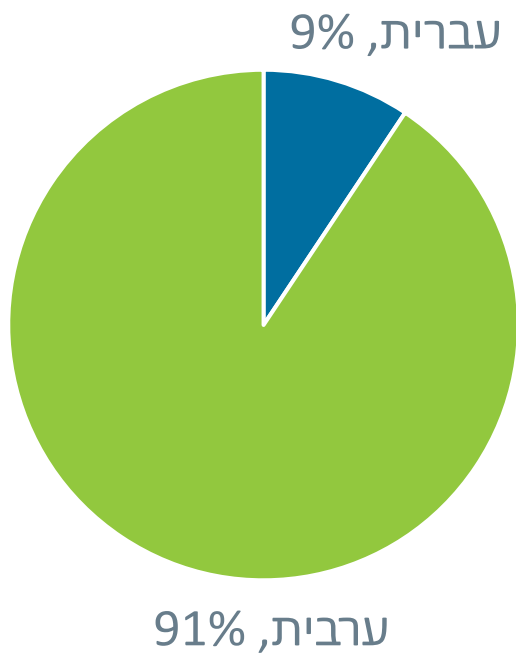
במדגם יש ייצוג יתר לעולים (לאחר 1990) שעלו בגיל צעיר לעומת האוכלוסייה.
עולים (לאחר 1990) שעלו לישראל בגיל +65 לא נמצאו במדגם.

גיל	אוכלוסייה ^א	מדגם
לידה עד 17	24	38
18-35	32	54
36-50	32	7
51-64	14	1
+65	11	-
N	1,406,641	507

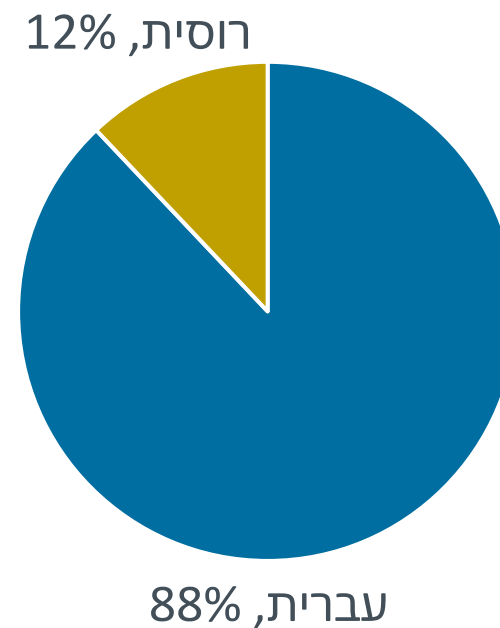
^א נתוני האוכלוסייה לקוחים ממאגרי המידע הממשלתיים: עולים משנת 1989 ועד שנת 2015 – לפי קבוצת גיל בעת העלייה



9%
מן הערבים השיבו לשאלון
בשפה העברית
(n=673)



88%
מן העולים (לאחר 1990) מברית המועצות
לשעבר השיבו לשאלון בשפה העברית
(n=386)





**משתני המחקר:
סטטיסטיקה תיאורית
וניתוח רב-משתני**



- בשקפים הבאים יוצגו דיווחי המשיבים על שאלות נבחרות הנוגעות לשימוש בשירותי בריאות, לאמון במערכת הבריאות ולשביעות רצון מהיבטים שונים של המערכת. כמו כן יוצגו ממצאים מניתוח רב-משתני מסוג רגרסיה לוגיסטית על נתוני המחקר.
- **הנתונים בלוחות הניתוח הרב-משתני הם נתוני Odds Ratio (יחס הסיכויים).** כלומר, נתונים אלה מציגים את הקשר בין נוכחותה או היעדרה של תכונה א' ובין נוכחותה או היעדרה של תכונה ב' (למשל, הקשר בין היות המבוטח בטווח הגילים 22-44 ובין הסיכוי שיפנה לרופא משפחה). כאשר יחס הסיכויים לא שונה מ-1 במובהק, אין קשר מובהק בין נוכחות תכונה א' ובין נוכחות תכונה ב'. תוצאה השונה מ-1 במובהק מלמדת כי לבעלי תכונה א' יש הסתברות שונה (גבוהה או נמוכה יותר) לכך שתהיה להם גם את תכונה ב', לעומת מי שאין להם את תכונה א'. תוצאה מובהקת אינה מלמדת על סיבתיות.
- ממצאים שבהם נמצאו הבדלים מובהקים בין ערבים ועולים ובין יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים מסומנים ב-* (הבדלים ברמת מובהקות של $p < 0.05$) או ב-** (הבדלים ברמת מובהקות של $p < 0.01$). לא נערכו מבחנים סטטיסטיים לצורך קביעת הבדלים מובהקים בין ערבים ובין עולים.



המשתתפים בפיקוח בניתוח הרב-משתתני

קבוצות השוואה	קבוצת בסיס	משתנה
+65 ;64-45	44-22	גיל
נשים	גברים	מין
עולים (לאחר 1990) ; ערבים	יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים	קבוצה באוכלוסייה
הכנסת משק בית בחמישון התחתון	הכנסת משק בית בחמישונים 5-2	הכנסה
ירושלים; צפון; חיפה; מרכז; דרום	תל אביב	מחוז מגורים
חולים כרוניים	בריאים	מצב בריאות
מכבי; מאוחדת; לאומית	כללית	קופת חולים



כיסוי ביטוחי



בעלות על ביטוח משלים

שיעור העולים (לאחר 1990) והערבים המחזיקים בביטוחי בריאות משלימים המשווקים דרך קופות החולים נמוך משיעור זה בקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



94%

**יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים**

n=1,808



****82%**

**עולים
(לאחר 1990)**

n=500



****70%**

ערבים

n=639

P<0.01**

בעלות על ביטוח פרטי מסחרי



שיעור הערבים המחזיקים בביטוחי בריאות פרטיים המשווקים דרך חברות הביטוח נמוך משיעור זה בקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



****58%**

**יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים**

n=1,806



63%

**עולים
(לאחר 1990)**

n=500



****53%**

ערבים

n=638

P<0.01**



כיסוי ביטוחי – ניתוח רב-משתני^א



לערבים ולעולים (לאחר
1990) סיכוי נמוך יותר (יחס
הסיכויים הוא 0.11 ו-0.30
בהתאמה) משל יהודים ילידי
הארץ ועולים ותיקים להחזיק
בביטוח בריאות משלים*



לערבים סיכוי נמוך יותר
(יחס הסיכויים הוא 0.69)
משל יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים להחזיק
בביטוח בריאות פרטי*

$P < 0.05^*$

^אמשתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושיוך לקופת חולים



פרופיל כיסוי ביטוחי (ניתוח רב-משתני)

בעלות על ביטוח פרטי		בעלות על ביטוח משלים		
95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	
(0.72-1.20)	0.93	(0.90-2.41)	1.47	גיל: +65
(1.02-1.52)	*1.25	(0.99-1.81)	1.34	גיל: 64-45
(0.67-0.94)	**0.79	(1.58-2.71)	**2.07	מין: אישה
(0.70-1.12)	0.88	(0.21-0.43)	**0.30	עולים (לאחר 1990)
(0.55-0.86)	**0.69	(0.08-0.15)	**0.11	ערבים
(0.26-0.42)	**0.33	(0.30-0.58)	**0.42	הכנסה בחמישון התחתון
(0.56-1.04)	0.76	(0.43-1.15)	0.70	מחוז ירושלים
(0.68-1.31)	0.94	(0.47-1.31)	0.78	מחוז צפון
(0.68-1.31)	0.94	(0.80-2.46)	1.40	מחוז חיפה
(0.72-1.25)	0.95	(0.52-1.36)	0.84	מחוז מרכז
(0.58-1.09)	0.79	(0.60-1.76)	1.03	מחוז דרום
(0.70-1.06)	0.86	(1.33-2.76)	**1.92	חולה כרוני
(0.86-1.31)	1.06	(0.33-0.67)	**0.47	מבוטח מכבי
(0.66-1.13)	0.86	(0.18-0.39)	**0.27	מבוטח מאוחדת
(0.73-1.42)	1.02	(0.13-0.31)	**0.20	מבוטח לאומית
	2.61		24.48	Constant

EXP(B)= Odds Ratio, P < 0.01**, P < 0.05*



שימוש בשירותים



פנייה לרופא משפחה בשנה שקדמה לסקר

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין ערבים ועולים (לאחר 1990) ובין יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים בשיעור המדווחים שפנו לרופא משפחה בשנה שקדמה לסקר



84%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=2,203



84%

עולים
(לאחר 1990)

n=500



87%

ערבים

n=639



פנייה לרופא משפחה בשנה שקדמה לסקר, רק לצורך מילוי טפסים

שיעור המדווחים שפנו לרופא משפחה לצורך זה בלבד גבוה בקרב עולים (לאחר 1990) מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



43%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,852



*49%

עולים
(לאחר 1990)

n=420



48%

ערבים

n=555

P<0.05*



פנייה לרפואה יועצת (רופאים מומחים[^]) דרך קופת החולים בחצי השנה שקדמה לסקר

שיעור המדווחים שפנו לרופא מומחה נמוך בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



62%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=2,224



58%

עולים
(לאחר 1990)

n=500



**52%

ערבים

n=644

[^] רופאים מומחים – רופאים שמתמחים בתחום מסוים (עור, נשים, עיניים, אורתופדיה, לב, אלרגיות וכיו"ב). אין הכוונה לרופאים מומחים ברפואה ראשונית (רופא משפחה, רופא פנימי ורופא ילדים).

P<0.01**

פנייה לרופא פרטי בחצי השנה שקדמה לסקר



שיעור המדווחים שפנו לרופא פרטי בחצי השנה שקדמה לסקר נמוך בקרב ערבים ועולים (לאחר 1990) מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים. ממצא זה תואם את השיעורים הנמוכים של הכיסוי הביטוחי הוולונטרי בקרב ערבים ועולים (לאחר 1990)



37%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,812



****25%**

עולים
(לאחר 1990)

n=500



****20%**

ערבים

n=638

P<0.01**



שימוש בשירותים: ניתוח רב-משתני[^]



לערבים ולעולים (לאחר 1990) סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.54 ו-0.57 בהתאמה) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים לפנות לרופא פרטי*



לערבים סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.77) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים לפנות לרופא מומחה ולעולים (לאחר 1990) סיכוי דומה*



לעולים (לאחר 1990) סיכוי גבוה יותר (יחס הסיכויים הוא 1.41) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים לבקר אצל רופא משפחה לצורך מילוי טפסים בלבד ולערבים סיכוי דומה*



לערבים סיכוי גבוה יותר (יחס הסיכויים הוא 1.81) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים לבקר אצל רופא משפחה ולעולים (לאחר 1990) סיכוי דומה*

P<0.05*

[^]משתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושיוך לקופת חולים

פרופיל שימוש בשירותים (ניתוח רב-משתני)



פנייה לרופא פרטי		פנייה לרופא יועץ		פנייה לרופא משפחה לצורך מילוי טפסים (ללא צורך בבדיקה)		פנייה לרופא משפחה		
95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	
(0.43-0.76)	**0.57	(1.45-2.51)	**1.91	(1.08-1.83)	**1.41	(1.36-3.03)	**2.03	גיל: +65
(0.84-1.27)	1.03	(1.01-1.5)	*1.23	(1.04-1.56)	*1.27	(1.40-2.45)	**1.85	גיל: 64-45
(0.90-1.29)	1.08	(1.86-2.62)	**2.21	(0.66-0.94)	**0.79	(1.61-2.59)	**2.04	מין: אישה
(0.45-0.74)	**0.57	(0.73-1.17)	0.93	(1.10-1.80)	**1.41	(0.73-1.37)	1.00	עולים (לאחר 1990)
(0.42-0.70)	**0.54	(0.61-0.97)	*0.77	(0.89-1.44)	1.13	(1.31-2.50)	**1.81	ערבים
(0.37-0.66)	**0.49	(0.75-1.25)	0.97	(0.74-1.24)	0.96	(0.46-0.90)	*0.64	הכנסה בחמישון התחתון
(0.55-1.04)	**0.76	(0.86-1.61)	1.18	(0.69-1.31)	0.95	(1.02-2.38)	1.56	מחוז ירושלים
(0.31-0.63)	**0.44	(0.84-1.6)	1.16	(0.73-1.46)	1.03	(0.40-0.92)	*0.61	מחוז צפון
(0.45-0.87)	0.63	(0.82-1.58)	1.14	(0.51-1.01)	0.72	(0.93-2.32)	1.47	מחוז חיפה
(0.60-1.02)	0.78	(1.01-1.74)	*1.32	(0.70-1.23)	0.93	(0.87-1.79)	1.25	מחוז מרכז
(0.42-0.81)	**0.58	(0.91-1.72)	1.25	(0.06-1.18)	0.84	(0.66-1.50)	0.99	מחוז דרום
(0.94-1.45)	1.17	(1.93-2.98)	**2.40	(0.80-1.21)	0.99	(3.24-7.21)	**4.83	חולה כרוני
(0.85-1.31)	1.05	(1.01-1.53)	*1.24	(0.81-1.25)	1.00	(0.77-1.35)	1.02	מבוטח מכבי
(0.57-1.02)	0.76	(0.78-1.34)	1.02	(0.69-1.21)	0.91	(0.68-1.42)	0.99	מבוטח מאוחדת
(0.67-1.38)	0.96	(0.62-1.21)	0.87	(0.71-1.39)	0.99	(1.41-4.29)	**2.46	מבוטח לאומית
	0.87		0.56		0.83		1.85	Constant

EXP(B)= Odds Ratio, P < 0.01**, P < 0.05*



ויתור על שירותים ותרופות



ויתור על ייעוץ רפואי, טיפול או תרופות בשנה שקדמה לסקר בגלל התשלום הנדרש

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין ערבים ועולים (לאחר 1990) ובין יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים בשיעור המדווחים שוויתרו על ייעוץ, טיפול או תרופות בשנה שקדמה לסקר בגלל התשלום הנדרש



10%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,838



9%

עולים
(לאחר 1990)

n=499



10%

ערבים

n=638



ויתור על שירות רפואי בשנה שקדמה לסקר בגלל זמני המתנה ממושכים

שיעור המדווחים שוויתרו על שירות רפואי כלשהו בשנה שקדמה לסקר בגלל זמני המתנה ממושכים בקופה נמוך בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



32%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,841



31%

עולים
(לאחר 1990)

n=500



**19%

ערבים

n=638

P<0.01**



ויתור על שירות רפואי בשנה שקדמה לסקר בגלל מרחק

שיעור המדווחים שוויתרו על שירות רפואי כלשהו בשנה שקדמה לסקר בגלל מרחק ממקום המגורים גבוה בקרב עולים (לאחר 1990) ונמוך בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



12%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,834



***15%**

עולים
(לאחר 1990)

n=499



****9%**

ערבים

n=638

P<0.05*

P<0.01**



ויתור על שירותים ותרופות: ניתוח רב-משתני[^]



לערבים סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.54) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים לוותר על שירות רפואי כלשהו בגלל מרחק ולעולים (לאחר 1990) סיכוי דומה*



לערבים ולעולים (לאחר 1990) סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.49 ו-0.75 בהתאמה) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים לוותר על שירות רפואי כלשהו בגלל זמני המתנה ממושכים*



לערבים ועולים (לאחר 1990) סיכוי דומה לזה של יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים לוותר על ייעוץ רפואי, טיפול או תרופות בגלל התשלום הנדרש*

$P < 0.05^*$

[^]משתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושיוך לקופת חולים

פרופיל ויתור על שירותים ותרופות (ניתוח רב-משתני)



ויתור בגלל מרחק		ויתור בגלל זמני המתנה ממושכים		ויתור בגלל התשלום הנדרש		
95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	
(0.16-0.42)	**0.26	(0.14-0.27)	**0.19	(0.26-0.68)	**0.42	גיל: +65
(0.47-0.85)	**0.63	(0.45-0.69)	**0.56	(0.68-1.28)	0.93	גיל: 64-45
(1.51-2.62)	**1.99	(1.24-1.8)	**1.49	(1.30-2.32)	**1.74	מין: אישה
(0.93-1.81)	1.30	(0.58-0.96)	*0.75	(0.47-1.04)	0.70	עולים (לאחר 1990)
(0.37-0.79)	**0.54	(0.38-0.64)	**0.49	(0.58-1.22)	0.84	ערבים
(1.33-2.59)	**1.85	(0.98-1.67)	1.28	(2.00-3.85)	**2.77	הכנסה בחמישון התחתון
(0.55-1.41)	0.88	(0.42-0.81)	**0.58	(0.71-2.03)	1.20	מחוז ירושלים
(0.63-1.68)	1.03	(0.29-0.61)	**0.42	(0.41-1.34)	0.74	מחוז צפון
(0.40-1.16)	0.69	(0.48-0.94)	*0.67	(0.92-2.68)	1.57	מחוז חיפה
(0.46-1.09)	0.71	(0.48-0.85)	*0.64	(0.74-1.94)	1.20	מחוז מרכז
(0.64-1.61)	1.01	(0.55-1.06)	0.76	(1.26-3.43)	**2.08	מחוז דרום
(1.33-2.42)	**1.79	(1.06-1.66)	1.33	(1.13-2.13)	**1.55	חולה כרוני
(0.46-0.91)	*0.64	(0.71-1.1)	0.88	(0.58-1.19)	0.83	מבוטח מכבי
(0.86-1.88)	1.27	(0.58-1.07)	0.79	(0.84-1.95)	1.28	מבוטח מאוחדת
(1.11-2.68)	*1.72	(0.67-1.39)	0.96	(0.92-2.45)	1.50	מבוטח לאומית
	0.11		0.88		0.06	Constant

EXP(B)= Odds Ratio, P < 0.01**, P < 0.05*



מצוקה נפשית



מצוקה נפשית בשנה שקדמה לסקר

שיעור המדווחים על מצוקה נפשית או דיכאון בשנה שקדמה לסקר גבוה בקרב עולים (לאחר 1990) מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



20%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=2,200



*24%

עולים
(לאחר 1990)

n=500



17%

ערבים

n=638

P<0.05*



מצוקה נפשית: ניתוח רב-משתני[^]



לערבים ולעולים (לאחר 1990)
סיכוי דומה לזה של יהודים ילידי
הארץ ועולים ותיקים לחוות מצוקה
נפשית או דיכאון*

P<0.05*

[^]משתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושיוך לקופת חולים



פרופיל מצוקה נפשית (ניתוח רב-משתני)

מצוקה נפשית		
95% CI	EXP(B)	
(0.62-1.15)	0.84	גיל: +65
(0.98-1.55)	1.23	גיל: 64-45
(1.00-1.51)	*1.23	מין: אישה
(0.77-1.33)	1.01	עולים (לאחר 1990)
(0.68-1.20)	0.90	ערבים
(1.38-2.35)	**1.80	הכנסה בחמישון התחתון
(0.69-1.42)	0.99	מחוז ירושלים
(0.45-0.99)	0.66	מחוז צפון
(0.62-1.31)	0.90	מחוז חיפה
(0.60-1.13)	0.82	מחוז מרכז
(0.57-1.19)	0.82	מחוז דרום
(1.58-2.50)	**1.99	חולה כרוני
(0.91-1.49)	1.16	מבוטח מכבי
(0.63-1.24)	0.88	מבוטח מאוחדת
(0.82-1.79)	1.21	מבוטח לאומית
	0.18	Constant

EXP(B)= Odds Ratio, P < 0.01**, P < 0.05*



אמון במערכת הבריאות



ביטחון בקבלת הטיפול הטוב והמועיל ביותר בעת מחלה קשה

שיעור המדווחים כי הם בטוחים מאוד[^] שיקבלו את הטיפול הטוב והמועיל ביותר בעת מחלה קשה גבוה בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



10%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,748



12%

עולים
(לאחר 1990)

n=473



**23%

ערבים

n=556

[^] אפשרויות המענה: בטוח מאוד, בטוח, לא כל כך בטוח, לא בטוח כלל

P<0.01**



ביטחון ביכולת לממן את הטיפול הנדרש בעת מחלה קשה

שיעור המדווחים כי הם בטוחים מאוד[^] שיוכלו לממן את הטיפול שלו יזדקקו בעת מחלה קשה גבוה בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



9%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,748



8%

עולים
(לאחר 1990)

n=473



**13%

ערבים

n=543

[^] אפשרויות המענה: בטוח מאוד, בטוח, לא כל כך בטוח ולא בטוח בכלל

P<0.01**

אמונה בצורך להפעיל קשרים בעת מחלה קשה



שיעור המדווחים כי הם מאמינים בהחלט[^] כי יצטרכו להפעיל קשרים בעת מחלה קשה נמוך בקרב ערבים ועולים (לאחר 1990) מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



67%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,744



*57%

עולים
(לאחר 1990)

n=477



**43%

ערבים

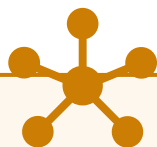
n=582

[^] אפשרויות המענה: מאמין בהחלט, מאמין במידה מסוימת, לא כל כך מאמין, ממש לא מאמין

P<0.01** P<0.05*



אמון במערכת הבריאות: ניתוח רב-משתני^א



לערבים ולעולים (לאחר 1990) סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.37 ו-0.56 בהתאמה) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להאמין כי יצטרכו להפעיל קשרים בעת מחלה קשה*



לערבים ולעולים (לאחר 1990) סיכוי דומה לזה של יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להאמין כי יוכלו לממן את הטיפול הנדרש בעת מחלה קשה*



לערבים סיכוי גבוה יותר (יחס הסיכויים הוא 2.40) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להאמין כי יקבלו את הטיפול הטוב והמועיל ביותר בעת מחלה קשה ולעולים (לאחר 1990) סיכוי דומה*

^אמשתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושיוך לקופת חולים

P<0.05*



פרופיל אמון במערכת הבריאות (ניתוח רב-משתני)

אמונה בצורך להפעיל קשרים		ביטחון ביכולת לממן את הטיפול הנדרש		ביטחון בקבלת הטיפול הטוב והמועיל ביותר		
95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	
(0.47-0.79)	**0.61	(1.08-2.41)	*1.61	(1.12-2.41)	*1.64	גיל: +65
(0.60-0.90)	**0.74	(0.79-1.55)	1.11	(0.87-1.60)	1.18	גיל: 64-45
(1.16-1.65)	**1.39	(0.45-0.79)	**0.59	(0.67-1.13)	0.87	מין: אישה
(0.44-0.71)	**0.56	(0.55-1.29)	0.85	(0.90-1.91)	1.31	עולים (לאחר 1990)
(0.29-0.46)	**0.37	(0.94-1.96)	1.36	(1.73-3.31)	**2.40	ערבים
(0.69-1.14)	0.88	(0.60-1.42)	0.92	(0.88-1.79)	1.25	הכנסה בחמישון התחתון
(0.66-1.24)	0.90	(0.75-2.01)	1.22	(1.75-5.13)	**2.99	מחוז ירושלים
(0.81-1.59)	1.14	(0.36-1.14)	0.64	(1.31-3.99)	**2.28	מחוז צפון
(0.78-1.52)	1.09	(0.80-2.20)	1.33	(0.65-2.27)	1.21	מחוז חיפה
(0.85-1.49)	1.13	(0.62-1.53)	0.97	(1.46-4.02)	**2.42	מחוז מרכז
(1.01-1.94)	**1.40	(0.39-1.21)	0.68	(1.00-3.18)	1.79	מחוז דרום
(0.95-1.44)	1.17	(0.79-1.53)	1.10	(0.72-1.33)	0.98	חולה כרוני
(1.00-1.54)	1.24	(0.52-1.08)	0.75	(0.59-1.16)	0.83	מבטח מכבי
(0.86-1.50)	1.13	(0.64-1.52)	0.98	(0.54-1.23)	0.82	מבטח מאוחדת
(0.94-1.87)	1.32	(0.50-1.57)	0.88	(0.56-1.55)	0.93	מבטח לאומית
	1.67		0.13		0.05	Constant

EXP(B)= Odds Ratio, P < 0.01**, P < 0.05*



שביעות רצון



שביעות רצון מן היחס של רופאי המשפחה בקופת החולים

שיעור המדווחים כי הם מרוצים מאוד[^] מן היחס של רופא המשפחה בקופה נמוך בקרב ערבים ועולים (לאחר 1990) מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



60%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=2,049



**49%

עולים
(לאחר 1990)

n=485



**49%

ערבים

n=624

[^] אפשרויות המענה: מרוצה מאוד, מרוצה, לא כל כך מרוצה, לא מרוצה

P<0.01**



שביעות רצון מן הרמה המקצועית של רופאי המשפחה בקופת החולים

שיעור המדווחים כי הם מרוצים מאוד[^] מן הרמה המקצועית של רופאי המשפחה בקופה נמוך בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



52%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=2,034



47%

עולים
(לאחר 1990)

n=484



**41%

ערבים

n=626

[^] אפשרויות המענה: מרוצה מאוד, מרוצה, לא כל כך מרוצה, לא מרוצה

P<0.01**



שביעות רצון מן הרמה המקצועית של הרופאים המומחים בקופת החולים

שיעור המדווחים כי הם מרוצים מאוד[^] מן הרמה המקצועית של הרופאים המומחים בקופה נמוך בקרב עולים (לאחר 1990) וגבוה בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



39%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,840



**30%

עולים
(לאחר 1990)

n=446



**44%

ערבים

n=562

[^] אפשרויות המענה: מרוצה מאוד, מרוצה, לא כל כך מרוצה, לא מרוצה

P<0.01**



שביעות רצון מקופת החולים באופן כללי

שיעור המדווחים כי הם מרוצים מאוד[^] מקופת החולים באופן כללי גבוה בקרב ערבים ונמוך בקרב עולים (לאחר 1990) מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



39%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=2,054



**28%

עולים
(לאחר 1990)

n=488



**46%

ערבים

n=623

[^] אפשרויות המענה: מרוצה מאוד, מרוצה, לא כל כך מרוצה, לא מרוצה

P<0.01**



שביעות רצון ממערכת הבריאות באופן כללי

שיעור המדווחים כי הם מרוצים מאוד[^] ממערכת הבריאות באופן כללי גבוה בקרב ערבים מבקרב יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים



10%

יהודים ילידי הארץ
ועולים ותיקים

n=1,990



15%

עולים
(לאחר 1990)

n=494



**36%

ערבים

n=630

[^] אפשרויות המענה: מרוצה מאוד, מרוצה, לא כל כך מרוצה, לא מרוצה

P<0.01**



שביעות רצון: ניתוח רב-משתני[^]



לערבים ולעולים (לאחר 1990) סיכוי גבוה יותר (יחס הסיכויים הוא 5.09 ו-1.70 בהתאמה) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להיות שבעי רצון ממערכת הבריאות באופן כללי*



לעולים (לאחר 1990) סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.56) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להיות שבעי רצון מקופת החולים באופן כללי ולערבים סיכוי דומה*



לעולים (לאחר 1990) סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.61) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להיות שבעי רצון מן הרמה המקצועית של הרופאים המומחים ולערבים סיכוי דומה*



לערבים ולעולים (לאחר 1990) סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.63 ו-0.72 בהתאמה) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להיות שבעי רצון מן הרמה המקצועית של רופא המשפחה*



לערבים ולעולים (לאחר 1990) סיכוי נמוך יותר (יחס הסיכויים הוא 0.58 ו-0.57 בהתאמה) משל יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים להיות שבעי רצון מן היחס של רופא המשפחה*

[^]משתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושיוך לקופת חולים

*P<0.05

פרופיל שביעות רצון (ניתוח רב-משתני)



מערכת הבריאות באופן כללי		קופת החולים באופן כללי		הרמה המקצועית של הרופאים המומחים		הרמה המקצועית של רופאי משפחה		יחס רופא משפחה		
95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	95% CI	EXP(B)	
(1.38-2.76)	**1.96	(1.09-1.81)	**1.41	(1.24-2.12)	**1.62	(0.95-1.57)	1.22	(1.19-2.00)	**1.54	גיל: +65
(0.66-1.16)	0.87	(0.83-1.24)	1.02	(0.81-1.24)	1.00	(0.80-1.18)	0.97	(0.88-1.29)	1.06	גיל: 64-45
(0.62-0.99)	*0.78	(0.77-1.09)	0.92	(0.74-1.07)	0.89	(0.80-1.12)	0.95	(0.94-1.32)	1.11	מין: אישה
(1.20-2.40)	**1.70	(0.43-0.72)	**0.56	(0.47-0.79)	**0.61	(0.57-0.91)	**0.72	(0.46-0.72)	**0.57	עולים (לאחר 1990)
(3.79-6.82)	**5.09	(0.95-1.49)	1.19	(0.88-1.42)	1.12	(0.51-0.79)	**0.63	(0.46-0.73)	**0.58	ערבים
(1.07-1.96)	*1.45	(0.82-1.34)	1.05	(0.83-1.40)	1.08	(0.62-1.00)	0.78	(0.68-1.11)	0.87	הכנסה בחמישון התחתון
(1.15-2.77)	**1.78	(1.22-2.29)	**1.67	(1.05-2.05)	*1.47	(1.07-1.97)	*1.45	(0.90-1.65)	1.22	מחוז ירושלים
(0.55-1.41)	0.88	(1.68-3.22)	**2.32	(1.80-3.59)	**2.54	(0.96-1.82)	1.33	(1.11-2.12)	**1.54	מחוז צפון
(0.76-1.95)	1.22	(1.03-2.00)	*1.43	(1.28-2.54)	**1.80	(0.91-1.71)	1.25	(0.89-1.68)	1.22	מחוז חיפה
(0.77-1.79)	1.18	(1.06-1.85)	*1.40	(1.21-2.17)	**1.62	(0.86-1.46)	1.12	(0.89-1.52)	1.17	מחוז מרכז
(0.81-2.07)	1.30	(1.20-2.30)	**1.66	(0.82-1.64)	1.16	(0.85-1.56)	1.15	(0.87-1.62)	1.19	מחוז דרום
(0.75-1.33)	1.00	(0.75-1.13)	0.92	(0.84-1.29)	1.04	(0.77-1.15)	0.94	(0.73-1.09)	0.89	חולה כרוני
(0.84-1.51)	1.13	(1.33-2.02)	**1.64	(1.45-2.25)	**1.80	(1.32-1.99)	**1.62	(1.43-2.16)	**1.76	מבוטח מכבי
(0.80-1.64)	1.14	(0.81-1.40)	1.06	(1.14-1.99)	**1.50	(0.80-1.36)	1.05	(0.80-1.36)	1.04	מבוטח מאוחדת
(0.50-1.30)	0.80	(0.65-1.30)	0.92	(1.20-2.48)	**1.72	(1.00-1.92)	*1.39	(1.04-2.03)	*1.46	מבוטח לאומית
	0.08		0.37		0.32		0.86		1.00	Constant

EXP(B)= Odds Ratio, P < 0.01**, P < 0.05*



ריכוז ממצאי הניתוחים הרב-משתניים וסיכום



עולים (לאחר 1990) לעומת יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים*

הסתברות דומה ^

- כיסוי ביטוח פרטי
- פנייה לרופא משפחה ולרופאים מומחים
- מצוקה נפשית
- ויתור על ייעוץ, טיפול או תרופות בגלל התשלום הנדרש
- ויתור על שירות רפואי בגלל מרחק
- אמון במערכת הבריאות



הסתברות נמוכה ^

- כיסוי ביטוח משלים
- פנייה לרופא פרטי
- אמונה בצורך להפעיל קשרים
- ויתור על שירות רפואי בגלל זמני המתנה ממושכים
- שביעות רצון מן הקופה באופן כללי
- שביעות רצון מן היחס ומן הרמה המקצועית של רופאי המשפחה, ומן הרמה המקצועית של הרופאים המומחים



הסתברות גבוהה ^

- פנייה לרופא משפחה לצורך מילוי טפסים
- שביעות רצון ממערכת הבריאות באופן כללי



^ משתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושייך לקופת חולים
P<0.05*



ערבים לעומת יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים*

הסתברות דומה ^

- פנייה לרופא משפחה לצורך מילוי טפסים
- מצוקה נפשית
- ויתור על ייעוץ רפואי, טיפול או תרופות בגלל התשלום הנדרש
- שביעות רצון מן הרמה המקצועית של הרופאים המומחים
- שביעות רצון מן הקופה באופן כללי
- ביטחון ביכולת לממן את הטיפול הנדרש



הסתברות נמוכה ^

- כיסוי ביטוח משלים
- כיסוי ביטוח פרטי
- פנייה לרופאים מומחים
- פנייה לרופא פרטי
- ויתור על שירות רפואי בגלל מרחק וזמני המתנה ממושכים
- שביעות רצון מן היחס ומן הרמה המקצועית של רופאי המשפחה
- אמונה בצורך להפעיל קשרים



הסתברות גבוהה ^

- פנייה לרופא משפחה
- ביטחון בקבלת הטיפול הטוב והמועיל ביותר
- שביעות רצון ממערכת הבריאות באופן כללי



^ משתנים בפיקוח: מין, גיל, הכנסה, מחוז מגורים, מצב בריאות ושיוך לקופת חולים
*P<0.05



סיכום

בעבודה זו נמצאו הבדלים מובהקים בין יהודים ילידי הארץ ועולים ותיקים ובין שתי קבוצות באוכלוסייה – ערבים ועולים (לאחר 1990), בהיבטים שונים הנוגעים למערכת הבריאות, ובהם דפוסי שימוש בשירותי בריאות; ויתור על שירותי בריאות; שיעורי בעלות על ביטוחים וולונטריים ופנייה לקבלת שירותים מחוץ למערכת הציבורית; שביעות רצון מקופות החולים וממערכת הבריאות; אמון במערכת הבריאות.

הבדלים אלו מצריכים התייחסות וטיפול של קובעי המדיניות במערכת הבריאות לצורך טיוב השירותים והפחתת חסמים וקידום ההוגנות של המערכת.



מקורות

- ברמלי-גרינברג, ש., יערי, ע. ואבני, א. (2020). דעת הציבור על רמת השירות ותפקוד מערכת הבריאות 2018. מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל
- ברמלי-גרינברג, ש., יערי, ע. ואבני, א. (2020). דעת הציבור על רמת השירות ותפקוד מערכת הבריאות ב-2018 והשוואה לשנים קודמות - נספח מתודולוגי. מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל
- מאגרי המידע הממשלתיים: עולים משנת 1989 ועד שנת 2015 – לפי ארצות מוצא עיקריות



שרביט פיאלקו | sharvitfi@jdc.org

שולי ברמלי-גרינברג | shuli@jdc.org

